

Les 4D	
Titel	Game over
Thema	Respect: Voorkomen of oplossen van pesten
Benodigdheden	Computer, printer, werkblad 4D.1 - 4D.3, informatieblad 4D.1 en 4D.2, brochure 'Pesten op school', website www.jeugdwerknet.nl/klikpest.html
Doelstelling	De kinderen zoeken mogelijkheden om pestgedrag te voorkomen of op te lossen, te beginnen op school

Vooraf

Vijf groepen van drie of vier kinderen krijgen enkele dagen voordat de 4^e les begint een stelling mee naar huis. Ze krijgen de opdracht om aan het begin van de les deze stelling in de groep te verdedigen (ook al zijn ze het er niet mee eens). Ze moeten proberen samen zoveel mogelijk goede argumenten te bedenken. De stellingen staan beschreven op informatieblad 4D.1. De overige kinderen krijgen tijdens de les een andere taak.

Inleiding

Om te onderzoeken of in de groep *de wil* aanwezig is om iets aan het pestgedrag op school / in huis / in de buurt te doen beginnen we de les met het 'Argumentatiespel' dat de volgende werkwijze kent:

- Een groep van drie of vier kinderen, die voor in de klas achter twee tafels plaats neemt, verdedigt een thuis voorbereide stelling (in deze les over de zin / onzin om iets aan het pesten te doen) voor de rest van de groep
- Eén van de kinderen wordt benoemd tot 'vingerwijzer': hij / zij wijst steeds een kind aan dat mag reageren op een opmerking van de groep voor in de klas
- Voor de beurt spreken betekent het einde van deelname aan de betreffende argumentatieronde
- Het verdedigen van de vijf stellingen vraagt om vijf ronden van telkens zeven minuten
- Een jury van drie of vijf personen overlegt na elke ronde wie het spel gewonnen heeft: de groep van drie of vier of de rest van de klas. Winnaar is de groep met de sterkste argumenten. Een oneven aantal juryleden leidt altijd tot een meerderheidsbeslissing. De jury kiest een plaats uit waar ze goed zicht heeft op alle kinderen.

Bijzonderheden jury:

- Leerkracht is één van de juryleden
- Eén van de kinderen is voorzitter van de jury. Taak: doorgeven van de uitslag per spelronde, met motivatie
- Eén van de kinderen houdt de tijd bij.

Zoekproces

Nadat het spel is uitgelegd vraagt u de groep met stelling 1 naar voren te komen. Achtereenvolgens zullen de vijf stellingen in een tijdsbestek van een uur worden doorgesproken.

De uitkomst van het spel is bepalend voor de wijze waarop deze lessenserie zal worden afgesloten: mocht blijken dat de groep het als zinvol ervaart om iets aan pestgedrag te doen, en ook mogelijkheden hiertoe ziet, dan kan de les vervolgd worden met de verwerkingsopdrachten 1 of 2 (nu of op een later moment). Bij een negatieve houding komen verwerkingsopdrachten 3, 4 en 5 in aanmerking.

Verwerking

Bij het bedenken van oplossingen gaan we eerst te rade bij de kinderen.
Aanvullende mogelijkheden:

1. De kinderen stellen een pestcontract op. In groepen bedenken de kinderen regels die zouden moeten gelden om het pesten op school te voorkomen of te verminderen. Tijdens een plenaire bespreking wordt na overleg een lijst met regels vastgesteld waar een ieder zich aan dient te houden. De kinderen en de leerkracht ondertekenen dit contract op basis van **vrijwilligheid**. Verplichting heeft geen enkele zin: het gaat erom dat kinderen zich in toenemende mate bewust worden van hun eigen verantwoordelijkheid. Bij vrijwilligheid kan een kind nadien ook ter verantwoording worden geroepen.
Onder aan het contract kan vermeld worden wat de consequenties zijn van het zich niet houden aan de afspraken.
In een bijgevoegde brochure 'Pesten op school, nationaal onderwijsprotocol tegen pesten' kunt u achtergronden en voorbeelden vinden. Een voorbeeld voor de kinderen vindt u op informatieblad 4D.2. Het pestcontract wordt in de klas opgehangen.
Opname in de schoolkrant en /of op de Hellig Hart website strekt tot aanbeveling.
Als er al een pestcontract in voorgaande jaren is opgesteld, dan kan dit contract als uitgangspunt dienen voor een vernieuwde, geactualiseerde versie
2. De kinderen maken een Anti-Pest-Krant. U spreekt met de kinderen (die willen) af om een krant te maken die verspreid zal worden in de school. Ook zou de krant aan de ouders kunnen worden gestuurd.
Samen met de kinderen bedenkt u eerst wat er allemaal in de krant zou moeten (een mooie vingeroefening voor het onderdeel informatieverwerking bij de CITO-toets). U kunt samen met de kinderen een uitwerking op het bord maken met als titel 'inhoudsopgave krant'. Vervolgens worden de taken verdeeld.

Mogelijke inhoud van de krant:

- Een *opstel* over 'pesten': de hele klas schrijft een opstel, twee kinderen kiezen samen het meest geschikte uit voor de krant
- Kinderen *interviewen* elkaar, twee kinderen maken van hun interview een verhaal
- Een *brief* schrijven aan iemand die gepest wordt: de hele klas maakt een brief, twee kinderen kiezen de meest geschikte uit
- *Tekeningen* maken waarin pesten/gepest worden tot uiting komt: de hele klas maakt een tekening, twee kinderen kiezen samen de meest geschikte uit voor de krant
- *Stripverhaal* invullen (zoek een pagina uit een stripverhaal waarin 'pesten' blijkt uit de tekeningen; laat de tekstballonnen open en laat de kinderen eigen teksten maken)
- *Verhaaltjes/foto's* uit kranten en tijdschriften verzamelen die met pesten te maken hebben
- 'pestsituaties' opzoeken in *sprookjes en liedjes*
- *anti-pest-recepten*: hoe te reageren als je gepest wordt/uitgescholden
- *een verzoek aan ouders en aan kinderen* die het krantje krijgen om te reageren: vraag ze hun eigen ideeën/ervaringen rond pesten of hun suggesties voor oplossingen op te schrijven en aan de 'redactie' te sturen, desnoods anoniem.

Als de krant klaar is houdt u met de groep een 'redactievergadering' waarin aandacht wordt besteed aan:

- Wat doen we met de krant?
- Welke (positieve en negatieve) ervaringen heb je opgedaan met het maken van de krant?
- Wat heb je er zelf van geleerd?
- In hoeverre is jouw mening / houding t.o.v. pesten veranderd?

Bron: RIAGG, Den Haag, Pestmap, 1991, pag. 34

3. De kinderen bespreken de oplossingen om pestgedrag terug te dringen van website www.sjn.nl/pesten/voorblnd/vb18_tiz.htm. Er worden oplossingen aangedragen door kinderen die zelf gepest zijn en kinderen die gepest hebben. Ze kunnen hiervoor gebruik maken van werkblad 4D.1
4. De kinderen schrijven een opstel met als titel: 'Daarom heeft het geen zin iets aan het pesten te doen .....!' Ze kunnen hiervoor werkblad 4D.2 gebruiken.
5. De kinderen ondernemen actie om hun zienswijze en afspraken over het afwijzen van pesten (als vorm van zinloos geweld) kenbaar te maken aan ouders en buurtbewoners. Dit kan onder het motto: 'Wij zijn trots op onze school'. De kinderen kunnen gebruik maken van werkblad 4D.3. Ze kunnen zich met deze actie / activiteit aansluiten bij de KidsSlinger (zie ook verwerkingsopdracht 4 van les 3C)

6. De kinderen doen een 'Respecttest' op <http://burgerschap.kennisnet.nl/testjes>
7. Na verloop van tijd wordt vanuit een ander perspectief de pestproblematiek opnieuw ter sprake gebracht.
Mogelijkheden:
  - Projectlijn E: over vooroordelen, discriminatie, racisme (pesten kan beschouwd worden als een vorm van discriminatie)
  - Een nog te ontwikkelen project over pesten met vijf projectlijnen, telkenmale vanuit een verschillend perspectief.

Tip: Op website http://www.sjn.nl/pesten/2_2/index_2.htm staat een serie boeken vermeld over pesten voor kinderen tot 12 jaar en vanaf 12 jaar.

Extra opdracht

De kinderen kunnen op hun levensbeschouwelijke inter- of intranetsite reageren onder het motto 'Het verhaal gaat verder .....!' (de les ging over / ik vind / wie reageert?; zie Bijlage 1).

Werkblad 4D.1 De website spreekt

Opdracht 1: Op website www.sjn.nl/pesten/voorblnd/vb18_tiz.htm geven kinderen die **gepest** zijn oplossingen om het pesten tegen te gaan.

Welke van de genoemde oplossingen vind je goed en welke niet. Geef ook aan waarom? Je kunt de antwoorden hieronder weergeven.

Goede oplossingen	Uitleg
Geen / minder goede oplossingen	Uitleg

Opdracht 2: Maak dezelfde opdracht over kinderen die zelf gepest hebben.

Goede oplossingen	Uitleg
Geen / minder goede oplossingen	Uitleg

Werkblad 4D.2 | Daarom heeft het geen zin om iets aan pesten te doen

Mijn mening:

Werkblad 4D.3	Wij zijn trots op onze school
---------------	-------------------------------

Onze school, ..., is trots omdat we samen met ouders en buurt proberen zinloos geweld (o.a. pesten) tegen te gaan. Daarvoor doen we in dit schooljaar:

-
-
-

Kijk voor voorbeelden naar:

- www.zinloosgeweld.nl
- www.kidstegengeweld.nl
- <http://proto5.thinkquest.nl/~jre0753/wat%20moet%20je%20doen%20tegen%20Oz.g.%20%20%20%20kleur%20achtergrond%20lrg.htm>
- Of: Basisschool 'Op Dreef'

Donderdag zal op het plein van de Basisschool **Op Dreef**, na een intensieve projectperiode rondom het thema agressie en zinloos geweld, een stoeptegél met het lieveheersbeestje erop worden gelegd, het nationaal symbool tegen agressie en geweld.

Onder het motto "Wij kunnen op school wel afspraken maken, maar hoe zit het buiten school?" zullen leerlingen van de Op Dreef school bij het nieuwe winkelcentrum Symfonie en het toekomstig Horecaplein nog een stoeptegél plaatsen. Het geheel wordt omringd door passende festiviteiten en zal vanuit en door de scholieren plaats ...

Trots op jezelf

Lieve juf,

Soms kijkt het ook af ik a niet aardijk. Ik ben namelijk school mijn ene weg staat verlaerd. Eigenlijk stuf ik mijn klagenoet ja niet om te kijken. Ze beginnen te lachen ze maar terug te starten. Soms roemen ze me 'lecheic'. Dan kijkt ik heel weg. Ze doet me pijn, maar me boos is ondder. Alst ik er wat aan hoe doen dat ik achteel kijkt. Een vrienstevete van vasttal troost me dat. Ze zegt dat het niet uit maakt hoe ik eruit zie. Zij vindt mij leuk en wie ik ben. Dan kijken we elkaar aan, ze lachen erom. Da volgende keer bij jf ik mijn klagenoete geman-aankijzen. Een zullen ze het zien ik ben school, ik ook heel leuk.

WWW.KIDSTEGENGEWELD.NL

De website is ook te vinden op de website van de Vereniging Kinder- en Jeugdpsychiatrie

Op basisschool 'De Trimaran' wordt veel aandacht besteed aan een prettige sfeer op school. Sinds 1 januari 2006 doet de Trimaran mee aan een campagne tegen pesten op school van de stichting tegen zinloos geweld. Iedere maand wordt er n.a.v. de poster van de maand over de sfeer op school gesproken. De school hanteert een zelf ontwikkelde methode voor sociaal emotionele ontwikkeling. Deze sluit aan bij de methode levensbeschouwing. Een onderdeel hiervan zijn de zeven gouden afspraken die zichtbaar zijn in alle groepen: Ik ben tegen alle vormen van geweld; Iedereen is even belangrijk; Ik speel en werk samen; iedereen hoort erbij; Ik ga zorgvuldig om met spullen van de school of van iemand anders; Ik noem iedereen bij zijn of haar eigen naam; Als ik ruzie heb, doe ik mijn best dit uit te praten; Ik ga met een ander om, zoals ik wil dat de ander met mij omgaat.

Om kinderen steeds te herinneren aan de goede sfeer op school zijn bij de ingangen op het schoolplein tegels met het lieveheersbeestje te vinden.

Stoeptegels

Plaats een stoeptegels met het lieveheersbeestje, het signaal tegen agressie en geweld!

Opdracht: Hieronder vind je vijf stellingen over de zin of onzin om oplossingen te zoeken voor het pesten. Probeer met jouw groepje zoveel mogelijk argumenten (moeilijk woord hè) te bedenken om de stelling te verdedigen, ook al ben je het er misschien niet mee eens.

Stelling 1: Pesten gebeurt al vanaf het moment dat er mensen waren. Het zal wel bij de mens horen. Iets aan pesten doen, bijvoorbeeld een pestreglement maken, heeft geen enkele zin

Stelling 2: Het is heel goed dat kinderen af en toe worden geplaagd: dan leren ze voor zichzelf op te komen

Stelling 3: Pesten vindt vooral op school plaats: de school moet dus een oplossing zoeken als het pesten uit de hand begint te lopen

Stelling 4: De beste manier om kinderen het pesten af te leren is om iedere keer als ze betrapt worden, een strenge straf te geven

Stelling 5: Onze eigen stelling, waar we het in onze groep allemaal over eens zijn luidt:.....

.....

Informatieblad 4D.2	Het pestcontract, een voorbeeld
---------------------	---------------------------------

1. Dat ik niemand zal pesten
2. Dat ik iemand, die gepest wordt, zal helpen
3. Dat ik geen ruzie zal zoeken
4. Dat ik niet zal roddelen over een ander
5. Dat ik een ander niet uit zal lachen

6. Dat ik een ander niet voor gek zal zetten
7. Dat ik een ander niet zal uitschelden
8. Dat ik een ander niet bij de bijnaam zal noemen
9. Dat ik niet zal terugpesten
10. Dat ik een ander met rust zal laten

11. Dat ik niet zal helpen iemand in te sluiten
12. Dat ik niet een ander op zijn uiterlijk beoordeel
13. Dat ik niemand zal buitensluiten
14. Dat ik van de spullen van een ander afblijf
15. Dat ik geen geweld zal gebruiken

16. Dat ik ruzie zal uitpraten
17. Dat ik niet terugkom op oude zaken
18. Dat ik thuis zal zeggen, wanneer er gepest wordt
19. Dat ik het tegen de meester zeg, wanneer er gepest wordt (en dat ik dat geen klikken vind)
20. Dat ik me ook buiten de school aan deze regels houd.

**Met mijn handtekening beloof ik,
dat ik me zal houden aan deze regels.**

Rare praatjes

Veel mensen zeggen:
Dat kleine achttienjarige, of vijfjarige jongen in de klas, die leert uit een ander land. Hij doet er anders uit en praat met een ander accent. Sommige kinderen denken dan dat hij maar een beetje anders is. Ik weet hoe het dat voelt. Ik werd ook uitgelachen als ik je accent en wat ik deed, erbij niet meer kon. De juf heeft heel veel moeite gedaan en iedereen praat met de klas. Toen zag ik mij met andere ogen en ik was in andere mensen. Maar ja, dat zij je zo juf? In een vergadering. Dat misschien komt u hier ook iets over vertellen? Dan stappen ze er niet dat kleine praatje en laten het hier pas niet komen.

WWW.KIDSTEGENGEWELD.NL

Mijn naam is:

.....
(handtekening)

